

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl samosoudkyní JUDr. Janou Kábrtovou ve věci

žalobkyně: **N. V.**
zastoupena Mgr. Milanem Šikolou, advokátem AK Šmíd s. r. o.
se sídlem v Brně, Jaselská 940/23, pobočka Semily, Tyršova 341

proti
žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**
v Praze, Křížová 25

o starobní důchod, k žalobě proti rozhodnutí žalované o námitkách ze dne 30. března 2016, č. j. X,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalovaná Česká správa sociálního zabezpečení v Praze vydala dne 30. 3. 2016 rozhodnutí o námitkách, kterým tyto zamítla a potvrdila své původní rozhodnutí ze dne 3. 9. 2015. Tím, s odkazem na ust. § 29 odst. 1 písm. d) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění (dále jen ZDP), s přihlédnutím k článku 12, 16 odst. 1 a čl. 30 odst. 3 Smlouvy mezi Českou republikou a Ruskou federací o sociálním zabezpečení č. 57/2014 Sb. m. s. (dále jen Smlouva), přiznala žalobkyni od 1. 11. 2014 starobní důchod ve výši 1.345,- Kč,

který náleží dle vyhlášky MPSV ČR č. 208/2014 od lednové splátky 2015 ve výši 1.370,- Kč měsíčně.

II. Žalobní argumentace

2. Žalobkyně žádala zrušení obou rozhodnutí žalované, tato považovala za nezákonná. Namítala, že žalovaná nezohlednila při stanovení výměry starobního důchodu veškerou dobu její účasti na českém důchodovém pojištění, když její účast započala 1. 1. 1996. Započítána jí byla pouze doba od 1. 1. 2009 do konce r. 2013, přitom její doba účasti (1. 1. 1996 – 31. 12. 2008 v rozsahu 3.752 dní) jí započtena nebyla. Postup žalované nebyl správný a výše starobního důchodu je proto stanovena chybně.
3. Žalovaná ve svých rozhodnutích uvádí, že není příslušná zohlednit doby pojištění žalobkyně získané na území ČR před 1. 1. 2009, s tím, že se jedná o dobu od 16. 9. 1998, jako české doby pojištění, neboť je má ve smyslu čl. 30 odst. 3 Smlouvy vzít v úvahu ruská strana. Žalobkyně však odkazuje na svá tvrzení, učiněná ve správním řízení, důkazy, předložené s žádostí o starobní důchod, nesouhlasí s vyměřenou výší skutečné výše základní a procentní výměry důchodu. Poukazuje přitom na čl. 16 odst. 1 bod 1 Smlouvy, který stanoví, že *skutečná výše důchodu se stanoví v poměru délky doby pojištění získaných podle právních předpisů ČR k celkové době pojištění získané v ČR a Ruské federaci (tzv. dílčí důchod)*. Délkou pojištění žalobkyně (její účasti na důchodovém pojištění v ČR), získanou podle právních předpisů ČR, je nejen doba po 31. 12. 2008 v délce 2.082 dnů, ale i doba od 1. 1. 1996 do 31. 12. 2008 v délce 3.752 dnů, tedy celkem 5.834 dnů. Pokud pak žalovaná odkazuje na čl. 30 odst. 3 Smlouvy, *podle něhož má vzít doby pojištění získané do 31. 12. 2008 na území jedné ze smluvních stran v úvahu ta smluvní strana, na jejímž území měla žalobkyně k tomuto dni trvalé bydliště*, má žalobkyně za to, že tento článek na danou věc nedopadá a nelze jej aplikovat. Z čl. 16 odst. 1 bod 1 Smlouvy je dle jazykového výkladu patrné, že pro výpočet skutečné výše důchodu je jednoznačně rozhodná délka doby pojištění podle právních předpisů ČR (tedy doba od 1. 1. 1996 do 31. 10. 2014, tedy celkem 5.834 dnů), v tomto článku se neuvádí, že do délky doby pojištění podle právních předpisů ČR se pro tyto účely nezapočítává doba, po kterou účastník byl sice pojištěn podle právních předpisů ČR, ale ve smyslu čl. 30 odst. 3 Smlouvy se taková doba pojištění považuje za dobu pojištění v druhém smluvním státě. Žalobkyně dále odkazuje na čl. 7 *Ujednání mezi MPSV ČR a Ministerstvem práce a sociální ochrany Ruské federace k provádění Smlouvy č. 58/2014 Sb. m. s., který nevylučuje možnost přihlídnout při výpočtu výše důchodu k dobám pojištění (zaměstnání), které nebyly hodnoceny při výpočtu důchodu ani jednou ze smluvních stran před vstupem této smlouvy v platnost*.
4. Žalobkyně považuje za zcela zřejmé, že její doba účasti v českém důchodovém pojištění v období od 1. 1. 1996 do 31. 12. 2008 v délce 3.752 dnů jí zohledněna nebyla, resp. nebylo k ní přihlídnuto při výpočtu výše důchodu Institucí Ruské federace (toto období nebylo zohledněno jako doba pojištění v ruském důchodovém pojištění). Žalobkyně je přesvědčena, že proto měla být uvedena doba zohledněna při stanovení a výpočtu starobního důchodu ČSSZ. Navrhovala zrušení obou rozhodnutí žalované a vrácení věci k novému řízení.

III. Vyjádření žalované

5. Žalovaná se písemně k žalobě vyjádřila dne 21. 7. 2016, uvedla, že žalobkyně uplatnila žádost o přiznání starobního důchodu od 1. 11. 2014, ze spisové dokumentace plyne, že je

ruské státní příslušnosti a vzhledem k tomu, že k žádosti o starobní důchod doložila rozhodnutí o udělení povolení k trvalému pobytu na území České republiky, které nabylo právní moci 13. 7. 2006, vyzvala ji žalovaná k předložení dokladu o odhlášení trvalého pobytu v Rusku nebo ke sdělení, že není z Ruské federace vyvázána. Šetřením bylo zjištěno, že žalobkyně k 31. 12. 2008 vyvázána není, za místo trvalého bydliště je tak nutné považovat k 31. 12. 2008 Ruskou federaci a veškeré doby pojištění získané před tímto datem podle českých právních předpisů za ruské doby pojištění. Žalobkyně získala nárok na starobní důchod pouze s přihlédnutím k dobám pojištění získaným podle předpisů Ruské federace. Žalovaná odkazuje **na čl. 30 odst. 3 Smlouvy**, podle kterého se *pro stanovení nároků na důchody a dávky podle této smlouvy přihlédne také k dobám pojištění, které byly získány před vstupem této smlouvy v platnost. Přitom doby pojištění získané do 31. prosince 2008 na území jedné ze smluvních stran vezme v úvahu ta smluvní strana, na jejímž území měla osoba k tomuto dni trvalé bydliště, avšak pouze v rozsahu, ve kterém nejsou tyto doby již zhodnoceny pro stanovení výše důchodu nebo dávky přiznané druhou smluvní stranou a za předpokladu, že daná osoba získala k uvedenému datu alespoň 1 rok pojištění podle právních předpisů smluvní strany, která má podle tohoto odstavce doby pojištění vzít v úvahu. Pokud nebude tato podmínka splněna, doby pojištění vezme v úvahu ta smluvní strana, podle jejíchž právních předpisů byly skutečně získány.* Dále pak odkazuje **na čl. 13 odst. 1 Ujednání mezi Ministerstvem práce a sociálních věcí ČR a Ministerstvem práce a sociální ochrany Ruské federace k provádění Smlouvy**, kdy se *pro účely provádění Smlouvy má za to, že pracovníci a jejich rodinní příslušníci legálně trvale bydlí nebo přechodně pobývají na území smluvních stran své státní příslušnosti, nepředloží-li doklady potvrzující trvalé bydliště nebo přechodný pobyt na území druhé smluvní strany a odhlášení z evidence na území smluvní strany své státní příslušnosti. Přitom legální trvalé bydliště nebo přechodný pobyt a odhlášení z evidence na území smluvních stran se posuzuje na základě dokladů a v souladu s postupem stanoveným právními předpisy příslušné smluvní strany. Podle odst. 2 čl. 13 Ujednání se ustanovení odst. 1 tohoto článku použijí také pro účely určení místa trvalého bydliště ke dni 31. prosince 2008 pro účely provádění čl. 30 odst. 3 Smlouvy.* Žalovaná konstatuje, že i po vydání námitkového rozhodnutí zůstává sporným bod započtení doby pojištění s přihlédnutím k tomu, že žalobkyně je na území České republiky trvale usazena již od r. 1996 a že poukazuje na čl. 16 Smlouvy a čl. 7 Ujednání, když doba od 1. 1. 1996 do 31. 12. 2008 v délce 3 752 dní jí nebyla zohledněna při výpočtu výše důchodu Institucí Ruské federace. Žalovaná setrvává na svém názoru, vyjádřeném v napadeném rozhodnutí, odkazuje na své odůvodnění, mj. i na skutečnost, že k rozhodnému dni 31. 12. 2008 měla žalobkyně dva trvalé pobyty (v ČR i v Ruské federaci), kdy smluvní úprava řeší situaci tak, že určující je trvalé bydliště ve státě, jehož je žadatel státním příslušníkem, proto je to Penzijní fond Ruské federace, který má vzít v úvahu nejen doby pojištění v Ruské federaci (za které již přiznal žalobkyni důchod), ale i doby pojištění, získané v ČR do 31. 12. 2008. Měl by tak provést přepočítání důchodu, a to za použití čl. 7 Ujednání, které uvádí, že čl. 30 odst. 4 Smlouvy nevylučuje možnost přihlédnout při výpočtu výše důchodu k dobám pojištění, které nebyly hodnoceny při výpočtu výše důchodu ani jednou ze smluvních stran před vstupem této Smlouvy v platnost. Žalovaná žalobkyni o těchto skutečnostech informovala a obdržela informaci OSSZ Semily, že žalobkyně dne 10. 6. 2015 takovou žádost uplatnila. Žalovaná navrhl a z uvedených důvodů zamítnutí žaloby.

IV. Posouzení věci krajským soudem

6. Krajský soud ve věci jednal dne 24. 10. 2016, kdy zástupce žalobkyně uvedl, že žalobkyně skutečně podala žádost o zápočet sporné doby pojištění u ruského nositele pojištění, a to 10. 6. 2015, žádnou odpověď ruské strany však dosud neobdržela. Žalovaná jí sdělila, že listina je součástí správního spisu, odpověď měla být taková, že s ohledem na skutečnost, že v daném období nebyla účastna na ruském důchodovém pojištění, zápočet proveden nebude. Žalobkyně byla osobně navštívit v Rusku příslušnou správu pojištění, tam jí bylo řečeno (v červenci 2016), že doby pojištění v ČR jí ruská strana nezhodnotí. Má rovněž určité zprostředkované zprávy o tom, že žadatelé v obdobném postavení jejímu řešili záležitost prostřednictvím ombudsmana, kde jim bylo sděleno, že OSSZ jim vydá formulář žádosti zohlednění doby pojištění v RF, ovšem dopadli podobně. Vzhledem k tomu, že druhá smluvní strana tyto doby pojištění žadatelům prakticky nezohledňuje a po dobu pojištění žalobkyně byly platby prováděny české straně, je žalobkyně přesvědčena, že její argumentace je správná a Smlouva tuto možnost dává. S odkazem na nesprávnost výpočtu starobního důchodu českou stranou bylo navrhováno zrušení obou rozhodnutí žalované. Pověřená pracovnice žalované poukázala na skutečnost, že před uzavřením Smlouvy se jednalo o bezesmluvní vztah s Ruskou federací, kdy platil tzv. teritoriální princip, který se lomil právě datem 31. 12. 2008. Smlouva pak jasně upravuje, že doby pojištění získané na území ČR v případech státní příslušnosti žadatele a trvajícího trvalého pobytu započítává RF, žalobkyně tyto podmínky plně splňuje. K uvedenému datu byla žalobkyně občankou RF, pro zhodnocení uvedené doby pojištění a k jejímu zápočtu byla proto příslušná ruská strana. Žalovaná je přesvědčena, že respektovala všechny články jak Smlouvy, tak i Ujednání a navrhuje žalobu jako nedůvodnou zamítnout.
7. **Krajský soud rozhodl poprvé dne 3. 11. 2016**, a to tak, že zrušil obě napadená rozhodnutí žalované a své rozhodnutí odůvodnil zejména zněním čl. 29 Smlouvy, který uvádí, že rozdílnosti vznikající mezi smluvními stranami při výkladu a provádění této smlouvy budou řešeny jednáním a konzultacemi příslušných úřadů smluvních stran. Rozdílnosti, které nebudou moci být vyřešeny podle odst. 1 tohoto článku, budou řešeny diplomatickou cestou. Dále krajský soud poukázal na znění čl. 30, který v odst. 2 umožňuje vztáhnout znění smlouvy na pojistné případy, které nastaly před jejím vstupem v platnost, a odst. 3, který uvádí, že pro stanovení nároků na důchody a dávky podle této smlouvy se přihlédné také k dobám pojištění (zaměstnání), které byly získány před vstupem této smlouvy v platnost, přitom doby pojištění získané do 31. prosince 2008 na území jedné ze smluvních stran vezme v úvahu ta strana, na jejímž území měla osoba k tomuto dni trvalé bydliště, avšak pouze v rozsahu, ve kterém nejsou tyto doby již zhodnoceny pro stanovení výše důchodu nebo dávky přiznané druhou smluvní stranou a za předpokladu, že daná osoba získala k uvedenému datu alespoň 1 rok pojištění podle právních předpisů smluvní strany, která má dle tohoto odstavce doby pojištění vzít v úvahu. Pokud nebude tato smluvní podmínka splněna, doby pojištění vezme v úvahu ta smluvní strana, podle jejíchž právních předpisů byly skutečně získány. Čl. 7 Ujednání pak upravuje možnost přihlédnout při výpočtu výše důchodu k dobám pojištění, které nebyly hodnoceny při výpočtu výše důchodu ani jednou ze smluvních stran před vstupem této Smlouvy v platnost.
8. Žalovaná podala proti rozhodnutí soudu ze dne 3. 11. 2016 kasační stížnost, o které rozhodl Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 30. 3. 2017, kdy pod čj. 1 Ads 330/2016 rozhodnutí krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Nejvyšší správní soud (dále jen NSS) poukázal na znění čl. 30 odst. 3 Smlouvy a též jejího čl. 13 (viz výše bod 5),

z nichž jasně plyne, že pro určení režimu dob pojištění do 31. 12. 2008 je rozhodné pouze místo trvalého bydliště pracovníka, další skutečnosti jsou proto irelevantní. Zjišťování místa trvalého bydliště pak dále rozvádí čl. 13 Ujednání, který konkrétně zavádí domněnku místa trvalého bydliště ve státě, jehož je pracovník příslušníkem. Vyvrátit ji lze předložením dokladů o trvalém bydlišti na území druhé smluvní strany a o odhlášení z evidence na území smluvní strany své státní příslušnosti. U všech dob pojištění získaných do 31. 12. 2008 je nutné toto rozhodné kritérium prověřovat, čl. 12 toto místo pro účely Smlouvy definuje a je nutné podle něj postupovat ve všech těchto případech, neboť takto je naplněn základní účel Smlouvy – určení jednoho státu, který vezme určité doby pojištění v úvahu. Dále připomněl NSS dřívější úpravu kolizních pravidel, která však nesměřovala k naplnění principů řešících kolize národních systémů sociálního zabezpečení v míře, která je v úpravě současné, která je důsledkem přerušení tradice, uplatňované v Československu již v meziválečném období. NSS uzavřel, že v daném případě je nutné aplikovat čl. 30 odst. 3 Smlouvy i čl. 13 Ujednání a interpretovat je v souladu s jejich dikcí, která svědčí o jednoznačné vůli smluvních stran. Upozornil i na to, že změna režimu dob pojištění získaných do 31. 12. 2008 a po tomto datu nevede k tomu, že by byl některým zaměstnancům starobní důchod upírán, mění se pouze pravidla pro určení státu, který má vzít tyto doby pojištění v úvahu.

9. Z dávkového spisu žalobkyně, vedeného u žalované plyne, že žalobkyně podala žádost o přiznání starobního důchodu dne 7. 11. 2014, žalovaná vydala dne 3. 9. 2015 rozhodnutí o přiznání starobního důchodu žalobkyni, s odkazem na § 29 odst. 1 písm. d) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění (dále jen ZDP), a s přihlédnutím k čl. 12, 16 odst. 1 a 30 odst. 3 Smlouvy. Důchod se přiznává od 1. 11. 2014, a to ve výši 1.345,- Kč, od lednové splátky v r. 2015 pak náleží ve výši 1.370,- Kč. Žalovaná pak dále ve svém rozhodnutí cituje čl. 13 Úmluvy, jak uveden výše, s tím, že žalobkyně měla k 31. 12. 2008 trvalé bydliště na území Ruské federace. Žalovaná uvádí, že žalobkyně získala v českém důchodovém pojištění do 31. 12. 2008 3.752 dní, které se považují s ohledem na znění čl. 30 odst. 3 Smlouvy, jak výše uveden, za ruskou dobu pojištění, dále pak 2.082 dní v českém důchodovém pojištění po 31. 12. 2008 a dále získala žalobkyně 10.708 dní v ruském důchodovém pojištění. K dobám, získaným v českém důchodovém pojištění, byl vypracován osobní list důchodového pojištění dne 15. 1. 2015. Dne 19. 1. 2015 žalovaná sdělila žalobkyni, že požádala ruského nositele pojištění o sdělení a potvrzení dob pojištění, dne 22. 4. 2015 pak žalovaná sdělila žalobkyni, že obdržela korespondenci od Penzijního fondu Ruské federace, ruský nositel pojištění však dobu pojištění do 31. 12. 2008 dle Smlouvy nepřevzal, ani nepotvrdil příslušným formulářem. V přípisu ze dne 3. 6. 2015 žalovaná žalobkyni sděluje, že z jejího pasu plyne, že od 1. 7. 2007 byla zaregistrována na území ČR, skutečnost, že žalobkyně byla vyvázána ze svazku s Ruskou federací, však vyplývá až z potvrzení Konzulátu Ruské federace k 29. 6. 2012. Žalovaná doporučila žalobkyni sepsat na příslušné OSSZ žádost o přepočtení ruského důchodu pro zápočet převzaté doby pojištění do 31. 12. 2008, s odkazem na příslušná ustanovení Smlouvy. Ruský nositel pojištění sdělil žalované dne 10. 6. 2015, že žalobkyně získala 29 let a 3 měsíce doby pojištění pro nárok na důchod. OSSZ Semily dne 10. 6. 2015 sdělila žalované, že žalobkyně vyplnila žádost o odeslání formuláře RU 3 – CZ 202. V dávkovém spisu se pak nacházejí kopie formulářů, jimiž se v lednu a dubnu 2015 obracela žalovaná na ruského nositele pojištění se žádostí o zápočet české doby pojištění pro výši ruského důchodu a vystavení příslušného formuláře.

10. Poté krajský soud jednal ve věci dne 4. 9. 2017, kdy zástupce žalobkyně uvedl, že i nadále považuje výklad problému žalobkyně za nejednotný, když v době od 16. 9. 1996 do 31. 12. 2008 byla účastna důchodového pojištění v ČR, měla zde trvalý pobyt a pojistné odváděla žalované. Právní názor NSS je v rozporu s legitimním očekáváním žalobkyně, že jí budou započteny doby pojištění dle předchozí úpravy, dle Smlouvy mezi ČSR a SSSR, uzavřené 1. 7. 1960, kde odkazuje na čl. 4 odst. 2 a jeho znění, z něhož plyne, že dávka je přiznávána a započtena územím, kde byla práce vykonávána, resp. zde je hovořeno o době zaměstnání. Žalobkyně byla přítomna na území Ruské federace o letošních prázdninách, opětovně navštívila tamní orgán sociálního zabezpečení, vyplnila žádost a odkázala na názor českých orgánů důchodového pojištění, i výklad právního názoru NSS. Byla však opět odmítnuta a bylo jí ústně sděleno, že ruský nositel pojištění s tímto závěrem nesouhlasí. Žalobkyně je pak přesvědčena, že není možné, aby případné neshody ve výkladu současné dohody mezi oběma státy byly k její tíži a ponechány pouze na jejím postupu. Pověřená pracovnice naopak poukázala na skutečnost, že dřívější dohoda byla postavena na principu teritoriálním, současná však již zní jinak, je zde ujednání o státní příslušnosti a bydlišti pracovníka, což znamená, že pokud má žadatel 2 bydliště k 31. 12. 2008, je rozhodujícím kritériem státní příslušnost. Soud jednání odročil za účelem poskytnutí lhůty k vyžádání stanoviska ruské strany.
11. Dne 14. 5. 2018 soud konstatoval přípis Důchodového fondu Ruské federace, Ivanovo, ze dne 25. 1. 2018, kterým nositel důchodového pojištění Ruské federace žalobkyni sdělil, že byl proveden nový propočet jejího důchodu ode dne 1. 1. 2018, na základě dodatečně odpracované doby v období od 16. 9. 1998 do 31. 12. 2001 na území ČR. Základ a postup daného propočtu se odvíjí od Federálního zákona ze dne 28. 12. 2013 č. 400-FZ „O důchodovém pojištění“ a Smlouvou mezi Ruskou federací a Českou republikou o sociálním zabezpečení ze dne 8. 12. 2011. Odpracovaná doba na území České republiky od dne 1. 1. 2002 do 31. 12. 2008 nemůže být započítána při vypočtení celkové započitatelné praxe, jelikož tato skutečnost je v rozporu s důchodovou legislativou, platící v Rusku. Na individuálním účtu žalobkyně chybí údaje o připsaných zálohách důchodového pojištění, neboť nová právní úprava provádí hodnocení důchodových práv cestou jejich přeměny na propočtový důchodový kapitál. V dalším pak přípis informuje o základních principech nové právní úpravy a odkazuje žalobkyni na skutečnost, že listiny, potvrzující skutečnosti o výkonu či ukončení pracovní činnosti musí vydat příslušné orgány cizího státu.
12. Zástupce žalobkyně poukázal na vyjádření ruské strany k letům 2002 – 2008 s tím, že existuje rozpor mezi zněním norem důchodového pojištění ruské strany a též se samotnou Smlouvou, žalobkyně doložila veškeré podklady, avšak je patrné, že domovský stát žalobkyně si vykládá českou stranou citovaná ustanovení jinak a ze znění „chybí zálohy“ je patrné, že úprava problematiky je již odlišná. Žalobkyně zde odváděla pojistné a je přesvědčena, že spor o výklad dvoustranné smlouvy nemůže řešit sama, aniž by se dovolala práva. Pravidla byla změněna v průběhu období a žalobkyně neměla možnost upravit své podmínky tak, aby vyhověla novým principům. S odkazem na čl. 4 odst. 2 smlouvy mezi oběma státy z r. 1960 by měla být započítána doba pojištění v období, kdy žalobkyně pracovala na zdejším území, českým nositelem pojištění. Pověřená pracovnice žalované připomněla, že citovaná Smlouva byla sepsána v prosinci 2011, 3 roky trvala její ratifikace, začala platit v r. 2014, jak plyne z čteného vyjádření ruské strany, tam byla přijata v r. 2013 nová úprava, která změnila systém přiznávání a výpočtu důchodů, ruská strana však dle informací, které má k dispozici zdejší pracoviště, dosud o změnu Smlouvy

nepožádala, naše strana tak jako u jiných států s podobnými úmluvami vykazuje pouze dobu pojištění. Období let 2008 – 2014 bylo obdobím bez smlouvy, tedy do r. 2008 platil princip teritoria dle bydliště. Vzhledem k tomu, že žalobkyně měla bydliště v obou státech, automatická povinnost zápočtu na české straně není.

13. Z písemného vyjádření žalované ze dne 13. 7. 2018, které soud vyžádal, plyne, že smyslem bilaterální smlouvy o sociálním zabezpečení je ochrana sociálních práv osob migrujících mezi smluvními státy, řídí se 4 základními principy, a to rovností nakládání s osobami krytými smlouvou, příslušností k pojištění vždy k jednomu státu a zamezení dvojímu pojištění, sčítání dob pojištění pro vznik nároku na dávku a export dávek do druhého smluvního státu. Smlouvy jsou vždy koncipovány tak, aby obstály i při změnách právních předpisů ve smluvních státech a obsahují ustanovení, že se vztahují i na změnové a doplňující právní předpisy s výjimkou právních předpisů zavádějících nové odvětví sociálního zabezpečení – viz čl. 2 Smlouvy. Skutečnost, že v Ruské federaci byl přijat nový zákon, který změnil vnitrostátní systém přiznávání důchodů, proto nemůže mít vliv na aplikaci Smlouvy a být podnětem ke změně, či doplnění Smlouvy, pokud by nešlo o zcela nové odvětví, což změna ruského zákona o důchodech nepředstavuje. Žalovaná pak soudu sdělila, že dne 5. 4. 2018 obdržela od Penzijního fondu Ruské federace „Potvrzení o době pojištění“ – formulář RU 2/CZ 205, kterým byla žalobkyni potvrzena doba získaná podle ruských právních předpisů v období od 16. 9. 1998 do 31. 12. 2001, v délce 3 roků 3 měsíců a 16 dnů. Vzhledem k tomu, že žalobkyně získala nárok na starobní důchod pouze s přihlédnutím k dobám pojištění získaným podle předpisů Ruské federace, bude po zhodnocení nově doložené doby o starobním důchodu žalobkyně znovu rozhodnuto.
14. Při jednání dne 3. 9. 2018 účastníci prakticky zopakovali své dřívější argumentace, soud jednání odročil a vyzval žalovanou, aby soudu předložila formulář, který jí zaslala v dané věci ruská strana – viz bod 13. Z kopie tohoto dokladu plyne, že Úřad penzijního fondu Ruské federace, Ivanovské oblasti, Tejkovo, dne 29. 1. 2018 vystavil žalované přípis – formulář pro komunikaci – žalobkyni proveden přepočten za odpracovanou dobu 16. 9. 1998 – 31. 12. 2001, z formuláře Potvrzení o době pojištění plyne žalobkyni potvrzení uznané doby pojištění za toto období, tedy v rozsahu 3 roků, 3 měsíců a 16 dní.
15. Naposledy krajský soud jednal v této věci dne 5. 11. 2018, kdy zástupce žalobkyně navrhl zrušení napadeného rozhodnutí, nemůže souhlasit s tím, že žalovaná bude znovu posléze ve věci žalobkyně rozhodovat. Z vyjádření je patrná nejednotnost ve výkladu dvoustranné smlouvy, žalovaná naznačuje ochotu zápočtu ruskou stranou uznaného období. Žalobkyně žádala, aby jí byl důchod řádně na základě předložených dokumentů přepočten.
16. **Krajský soud v Hradci Králové ve svém druhém rozhodnutí ze dne 5. 11. 2018** zrušil rozhodnutí žalované o námitkách ze dne 30. 3. 2016 a s ohledem na potvrzení ruského nositele pojištění a jeho formulář, kterým uznal sice pouze částečné období, které bylo i nadále mezi účastníky řízení sporným, tedy období 3 roků, 3 měsíců a 16 dnů – od 16. 9. 1998 do 31. 12. 2001, jako dobu pojištění, uložil žalované provést s ohledem na tuto skutečnost přepočten dávky důchodového pojištění.
17. Proti tomuto rozhodnutí krajského soudu podala žalovaná kasační stížnost, o níž Nejvyšší správní soud rozhodl rozsudkem ze dne 13. 9. 2019, kdy pod sp. zn. 1 Ads 404/2018 zrušil rozsudek krajského soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

18. Jak NSS ve svém rozhodnutí uvedl, jádrem kasační stížnosti je námitka porušení zásad soudního přezkumu, uvedených v § 75 odst. 1 s.ř.s., když soud zrušil rozhodnutí správního orgánu ze dne 30. 3. 2016 s odkazem na sdělení ruského nositele pojištění z ledna 2018, podle kterého byl ruskou stranou proveden přepočtení důchodu žalobkyně ode dne 1. 1. 2018 na základě doby pojištění, získané na území České republiky od 16. 9. 1998 do 31. 12. 2001. NSS připomněl znění citovaného ustanovení, podle něhož při přezkoumání rozhodnutí vychází soud ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu, s tím, že toto ustanovení tak stanovuje časový okamžik, ke kterému soud v rámci přezkumu správního rozhodnutí posuzuje skutkovou a právní stránku věci. Jedná se tak o časové ohraničení skutečností, ke kterým soud může a naopak nesmí přihlížet. Obecně tak platí, že závěry žalovaného správního orgánu nelze zpochybnit skutečnostmi, nastalými až po vydání napadeného rozhodnutí. V dalším NSS konstatoval, že v daném případě se zřejmě o postup možného prolomení zásady cit. ustanovení nejedná.
19. Při jednání soudu dne 15. 6. 2020 pověřená pracovnice žalované zdůraznila, že správní orgán vycházel ze samotné Smlouvy a Ujednání, v nichž čl. 30 a 13 striktně vymezují, která ze stran bude hodnotit jakou dobu pojištění. Za stavu dvojího trvalého bydliště je rozhodná státní příslušnost žadatelky, která byla v době rozhodování stále ruská. Přestože sporné období spadá do výkonu práce žalobkyně na území ČR, je k hodnocení doby pojištění před r. 2009 příslušná ruská strana. Z výpisu dob pojištění pak plyne, že žalovaná zhodnotila dobu jako dobu pojištění hodnocenou ruským nositelem pojištění, ten však toto neprovedl. Uvedená skutečnost však nemůže být k tíži českého nositele pojištění. V závěru proto žalovaná navrhuje zamítnutí žaloby jako nedůvodné.
20. Soudní řád správní upravuje ve svém ustanovení § 110 odst. 4 situaci, kdy NSS zruší rozhodnutí krajského soudu a věc mu vrátí k dalšímu řízení tak, že krajský soud je vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem ve zrušovacím rozhodnutí.
21. Krajský soud tedy po nově provedeném řízení zrekapituloval žalobní námitky a dospěl k závěru, že nejsou důvodné.
22. Z rozhodnutí NSS ze dne 30. 3. 2017 (viz výše bod 8) jasně plyne, že po provedení výkladu k čl. 30 Smlouvy a čl. 13 Ujednání je potřebné vycházet v daném případě ze závěru, že pro určení režimu dob pojištění do 31. 3. 2008 je rozhodné pouze místo trvalého bydliště pracovníka. Jeho zjišťování dále rozvádí právě čl. 13, který konkrétně zavádí domněnku místa trvalého bydliště ve státě, jehož je pracovník příslušníkem. Tuto lze vyvrátit pouze předložením dokladu o trvalém bydlišti na území druhé smluvní strany a o odhlášení z evidence na území smluvní strany své státní příslušnosti. Jak vyplývá z výše uvedených skutečností, žalobkyně byla prokazatelně odhlášena až v červnu 2012, sporné období pojištění, přes odvádění pojistného v ČR, leží co do započtení doby pojištění na ruském nositeli pojištění. V bodě 26 citovaného rozhodnutí NSS soud jasně vymezil nutnost aplikace čl. 30 odst. 3 Smlouvy i čl. 13 Ujednání, kdy tato dikce svědčí o jednoznačné vůli smluvních stran a žalobkyně se má domáhat zohlednění sporných dob pojištění u ruských orgánů.
23. Žalobkyně tak následně učinila, ruský nositel pojištění postupoval tak, jak krajský soud výše uvedl v bodě 13 – 14. Poté se žalobkyně domáhala provedení přepočtu dávky českého důchodu, tento důvod však krajský soud nemohl vzít v úvahu, a to s odkazem na další rozhodnutí NSS, datované dnem 13. 9. 2019, v němž jasně vymezil zásadu,

upravenou § 75 odst. 1 s.ř.s., tak, jak uvedeno výše v bodě 17. Po opakovaném projednání a přezkoumání věci tedy dospěl krajský soud k závěru, že žalovaná nepochybila, pokud dne 30. 3. 2016 vydala rozhodnutí o námitkách, kterým potvrdila rozhodnutí orgánu I. stupně. Krajský soud je pak přesvědčen, že výše uvedené skutečnosti jasně vymezují možnost žalované co do zápočtu jednotlivých dob pojištění, získaných na území ČR, je rovněž přesvědčen, že zejména Nejvyšší správní soud ve svých rozhodnutích ze dne 30. 3. 2017 a 13. 9. 2019 odpověděl na žalobní námitky vyčerpávajícím způsobem. V případě žalobkyně je zřejmě potřebné dořešit dosud nezapočtené doby pojištění novou žádostí orgánům důchodového pojištění, neboť k prolomení zásad stanovených § 75 odst. 1 s.ř.s. neshledal krajský soud důvodů.

24. Soud postupoval v souladu s ust. § 78 odst. 7 s.ř.s. a žalobu po provedeném řízení zamítl jako nedůvodnou.

V. Náklady řízení

25. Výrok o náhradě nákladů řízení vychází z ust. § 60 odst. 1 s.ř.s., když žalobkyně nebyla ve věci úspěšná, náhradu nákladů řízení jí proto nelze přiznat, ve věci úspěšný správní orgán náhradu nákladů řízení nežádal.

Poučení:

Toto rozhodnutí nabývá právní moci dnem doručení účastníkům (§ 54 odst. 5 s. ř. s.).

V případech, kdy soud rozhodl znovu poté, kdy jeho původní rozhodnutí bylo zrušeno Nejvyšším správním soudem, je podání kasační stížnosti nepřipustné. To neplatí, je-li jako důvod kasační stížnosti namítáno, že se soud neřídil závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu (§ 104 odst. 3 písm. a) s.ř.s.).

Hradec Králové 19. června 2020

JUDr. Jana Kábrtová v. r.
samosoudkyně